

Свешніков С. В., к.т.н., с.н.с.;
Павліковський А. К., к.в.н., доцент;
Ковальчук П. А.

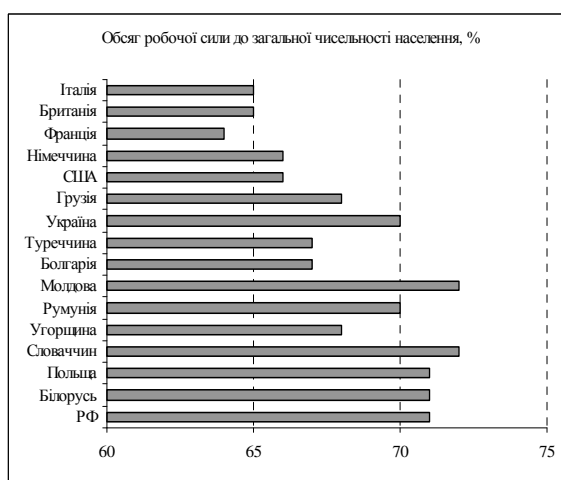
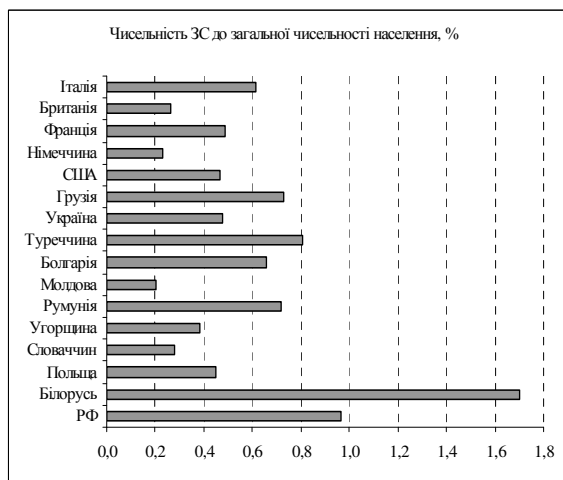
Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

Показники воєнно-економічного потенціалу держав у регіоні довкола України і деяких провідних держав у світі

Резюме. Надаються одержані на основі відкритих інформаційних джерел значення окремих показників воєнно-економічного потенціалу держав у регіоні довкола України (РФ, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Болгарія, Туреччина, Україна, Грузія) і деяких провідних держав у світі (США, Німеччина, Франція, Британія, Італія).

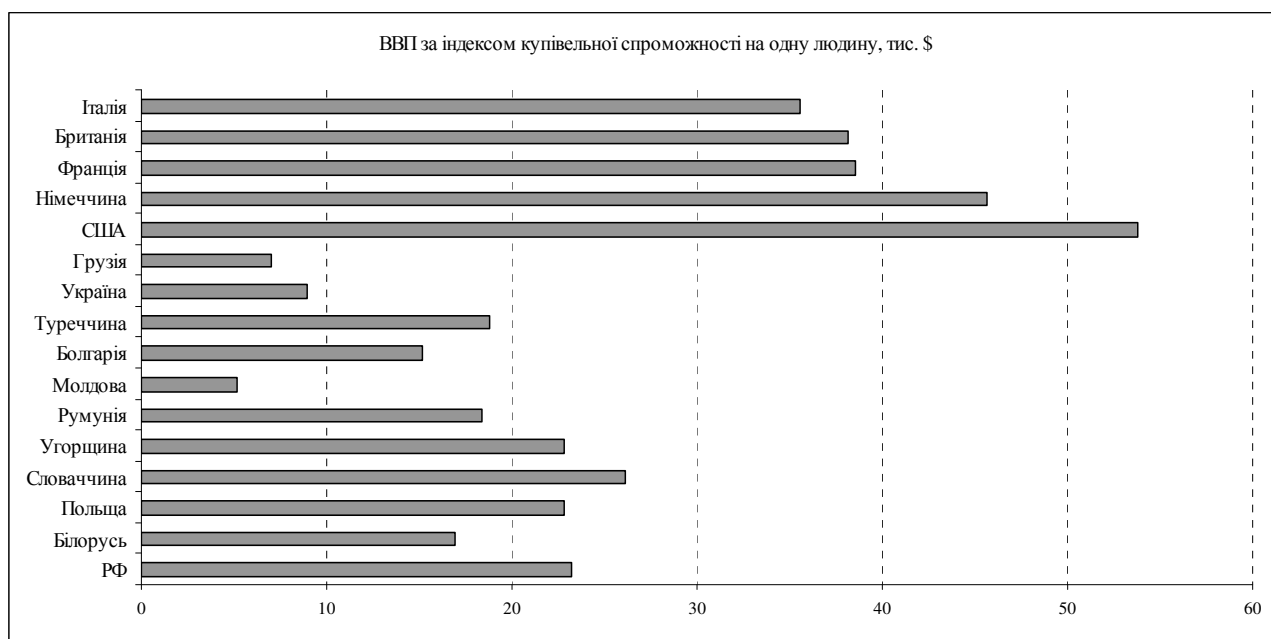
1. Чисельність населення у 2013 році [1], збройних сил у 2012 році [2], обсяг робочої сили у 2013 році [3].

Держава	Чисельність населення	Чисельність ЗС, млн		Обсяг робочої сили (населення віком 15-64 роки), млн	
	млн	млн.	%	млн	%
РФ	141,0	1,364	0,97	100,1	71
Білорусь	9,3	0,158	1,7	6,6	71
Польща	38,1	0,172	0,45	27,1	71
Словаччина	5,4	0,015	0,28	3,9	72
Угорщина	9,9	0,038	0,38	6,7	68
Румунія	21,0	0,151	0,72	14,7	70
Молдова	3,5	0,007	0,2	2,5	72
Болгарія	7,2	0,047	0,66	4,8	67
Туреччина	75,8	0,612	0,81	50,8	67
Україна	44,7	0,214	0,48	31,3	70
Грузія	4,4	0,032	0,73	3,0	68
США	319,0	1,492	0,47	210,6	66
Німеччина	81,3	0,186	0,23	53,6	66
Франція	66,2	0,325	0,49	42,4	64
Британія	64,1	0,169	0,26	41,6	65
Італія	58,6	0,359	0,61	38,1	65

2. Номінальний ВВП у 2013 році [4], ВНД за методом атласу у 2013 році [5], ВВП за індексом купівельної спроможності на одну людину у 2013 році [6].

Держава	Номінальний ВВП, млрд \$	ВНД за методом атласу, млрд \$	ВВП за індексом купівельної спроможності на одну людину, тис. \$
РФ	2097	1988	23,2
Білорусь	72	63,6	16,95
Польща	526	510	22,79
Словаччина	98	96,4	26,11
Угорщина	133	131,2	22,8
Румунія	190	181	18,41
Молдова	8	8,78	5,2
Болгарія	54	53,5	15,2
Туреччина	822	821,7	18,8
Україна	177	180	8,97
Грузія	16	16	7,04
США	16768	16903	53,75
Німеччина	3730	3811	45,62
Франція	2806	2869	38,53
Британія	2678	2672	38,16
Італія	2149	2145	35,54

3. Витрати на оборону у 2013 році [7, 8], витрати на медицину у 2013 році [9].

Держава	Витрати на оборону, млн. \$	Витрати на оборону, % від номінального ВВП	Витрати на оборону на одного військово-службовця, тис. \$	Витрати на медицину, % від номінального ВВП	Витрати на оборону до витрат на медицину, %
1	2	3	4	5	6
РФ	87800	4,2	64	6,3	67
Білорусь	598	1,3	4	5,0	26
Польща	9257	1,8	54	6,7	27
Словаччина	1058	1,0	71	7,8	13
Угорщина	1385	0,9	36	7,8	12
Румунія	2145	1,3	14	5,1	25
Молдова	21	0,3	3	11,7	3
Болгарія	790	1,5	17	7,4	20

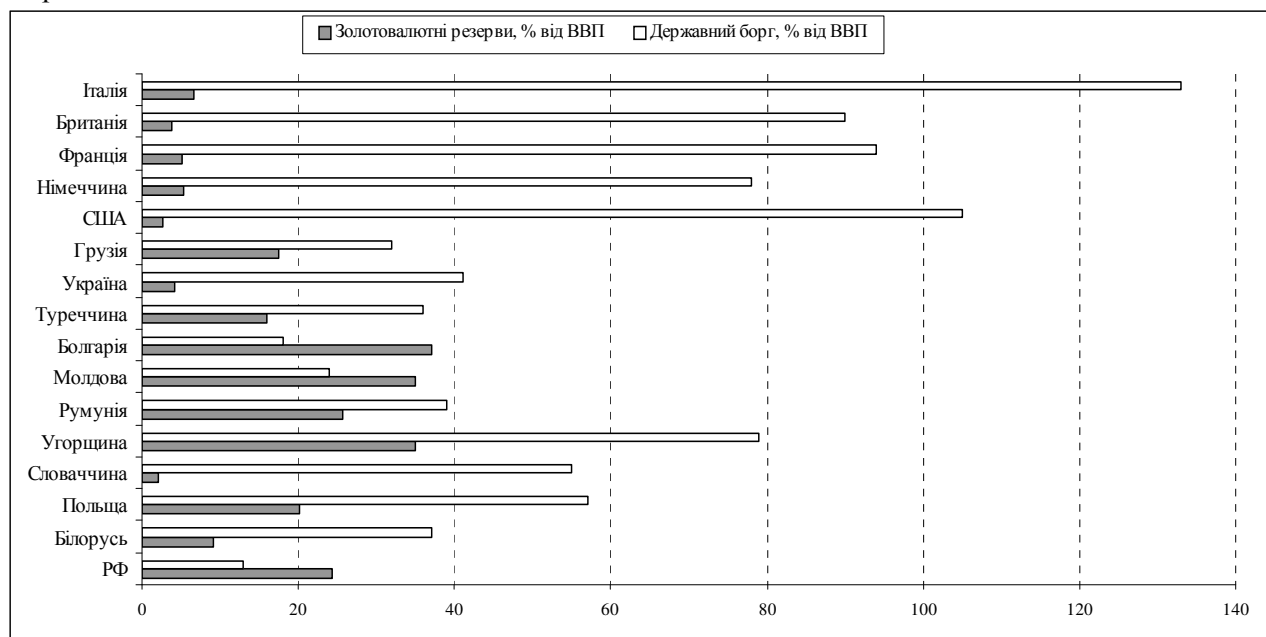
1	2	3	4	5	6
Туреччина	19100	2,3	31	6,3	37
Україна	5338	2,9	25	7,6	38
Грузія	426	2,7	13	9,2	29
США	640221	3,8	429	17,9	21
Німеччина	48800	1,3	262	11,3	12
Франція	61200	2,2	188	11,7	19
Британія	57900	2,2	343	9,4	23
Італія	32700	1,5	91	9,2	16

4. Золотовалютні резерви у 2013 році [10] і державний борг* у 2013 році [11, 12].

Держава	Золотовалютні резерви, млрд. \$	Золотовалютні резерви, % від номінального ВВП	Державний борг, млрд. \$	Державний борг, % від номінального ВВП	Баланс поточного рахунку, млрд. \$
РФ	510	24,3	272,6	13	72
Білорусь	6,6	9,2	26,6	37	-1,7
Польща	106	20,2	299,8	57	-18,2
Словаччина	2,1	2,1	53,9	55	2
Угорщина	46,5	35	105,1	79	2
Румунія	48,8	25,7	74,1	39	-6,4
Молдова	2,8	35	1,9	24	-0,5
Болгарія	20	37	9,7	18	-0,7
Туреччина	131	15,9	295,9	36	-47
Україна	7,5	4,2	72,6	41	-14,7
Грузія	2,8	17,5	5,1	32	-1,8
США	449	2,7	17606,4	105	-440
Німеччина	198	5,3	2909,4	78	238
Франція	145	5,2	2637,6	94	-57
Британія	104	3,9	2410,2	90	-94
Італія	145	6,7	2858,2	133	-8

*Державний борг – сукупність державних запозичень без валютних зобов'язань приватного сектору.

**Баланс поточного рахунку – сума чистого експорту товарів і послуг, чистих первинних і вторинних доходів.

5. Інфляція споживчих цін у 2013 році [13] і безробіття у 2013 році [14].

Держава	Інфляція споживчих цін, %	Безробіття, % від працездатного населення
РФ	6,8	5,6
Білорусь	18,3	5,8
Польща	1,0	10,4
Словаччина	1,4	14,2
Угорщина	1,7	10,2
Румунія	4,0	7,3
Молдова	4,6	5,1
Болгарія	0,9	12,9
Туреччина	7,5	10,0
Україна	-0,3	7,9
Грузія	-0,5	14,3
США	1,5	7,4
Німеччина	1,5	5,3
Франція	0,9	10,4
Британія	2,6	7,5
Італія	1,2	12,2

6. Структура ВВП у 2013 році [15, 16] і ринкова капіталізація компаній у 2013 році [17].

Держава	Доля с/господарства, % у ВВП	Доля промисловості, % у ВВП	Доля сфери послуг, % у ВВП	Ринкова капіталізація компаній на фондовій біржі, % від ВВП
РФ	4	36	60	43,4
Білорусь	9	42	49	0,0
Польща	3	33	64	35,8
Словаччина	4	33	63	5,0
Угорщина	4	30	66	16,6
Румунія	6	43	51	9,4
Молдова	15	17	68	0,0
Болгарія	5	28	67	12,7
Туреччина	8	27	65	39,1
Україна	10	27	63	11,7
Грузія	9	24	67	6,0
США	1	21	78	115,5
Німеччина	1	31	68	42,1
Франція	2	20	78	67,9
Британія	1	20	79	115,5
Італія	2	23	75	23,0

7. Експорт/імпорт товарів і послуг у 2013 році [18, 19].

Держава	Експорт товарів і послуг, % від ВВП	Імпорт товарів і послуг, % від ВВП	Експортно-імпортний баланс, млрд \$	Експортно-імпортний баланс, % від ВВП
1	2	3	4	5
РФ	28	22	141,05	6
Білорусь	61	64	3,15	-3
Польща	46	44	0	2
Словаччина	93	88	1,82	5
Угорщина	89	81	8,68	8
Румунія	42	43	-13,44	-1
Молдова	44	81	-2,8	-37
Болгарія	68	69	-1,53	-1

1	2	3	4	5
Туреччина	26	32	-47,34	-6
Україна	47	55	-14,08	-8
Грузія	45	58	-3	-13
США	13	17	-487,32	-4
Німеччина	46	40	205,68	6
Франція	28	30	-78,36	-2
Британія	30	32	-49,42	-2
Італія	29	26	20,14	3

8. Структура експорту у 2013 році [20].

Держава	Продовольство, %	Сільгоспсировина, %	Паливо, %	Руди і метали, %	Промислові вироби, %
РФ	3,1	1,8	71,2	4,7	16,6
Білорусь	14,4	1,6	32,0	0,9	47,0
Польща	12,6	1,3	4,6	4,2	77,0
Словаччина	4,9	1,0	5,5	2,2	86,0
Угорщина	9,0	0,8	3,6	1,7	82,0
Румунія	10,0	2,2	4,8	3,2	76,0
Молдова	57,6	0,7	0,2	4,1	37,0
Болгарія	17,6	1,3	15,0	16,0	48,0
Туреччина	11,0	0,5	4,3	4,5	78,0
Україна	27,0	1,3	4,2	8,1	59,0
Грузія	38,0	1,0	3,4	7,5	50,0
США	10,2	2,4	11,0	3,4	62,0
Німеччина	5,7	0,8	2,9	2,8	83,0
Франція	13,0	0,9	3,9	2,2	77,0
Британія	8,0	0,6	19,3	3,0	63,0
Італія	8,2	0,7	4,3	2,0	83,0

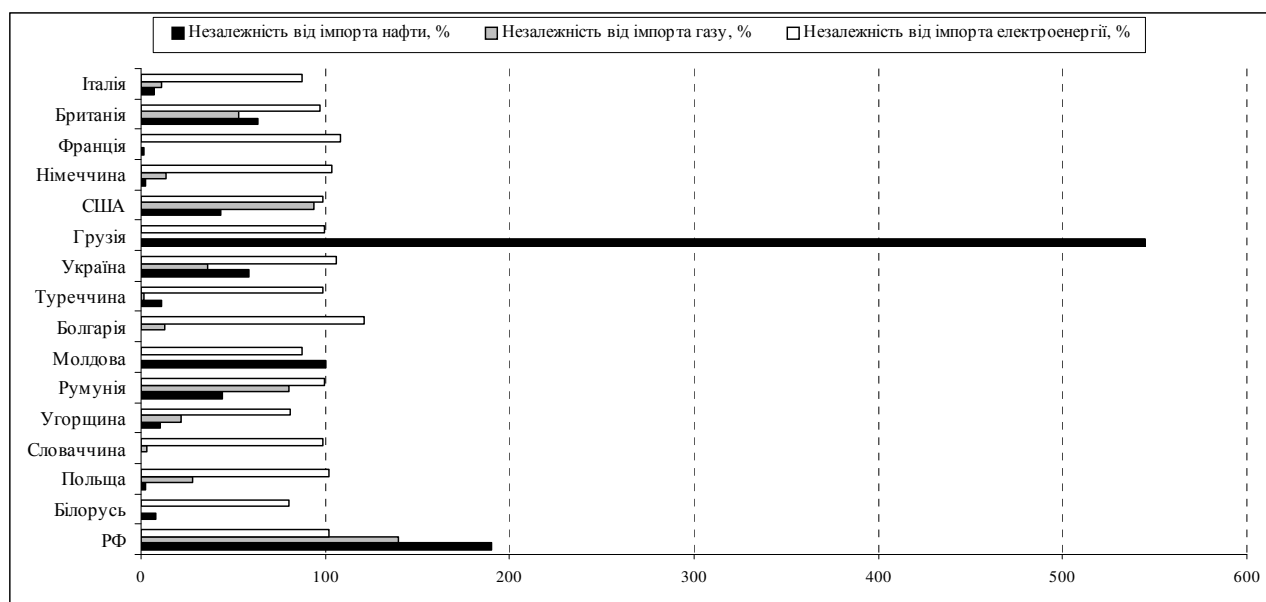
9. Структура імпорту у 2013 році [20].

Держава	Продовольство, %	Сільгоспсировина, %	Паливо, %	Руди і метали, %	Промислові вироби, %
РФ	13,2	0,9	1,3	1,7	82,0
Білорусь	9,2	1,3	29,0	3,1	54,0
Польща	8,6	1,7	12,0	3,4	72,0
Словаччина	6,2	1,4	13,0	3,2	76,0
Угорщина	5,2	1,2	12,7	2,5	73,0
Румунія	8,2	1,7	9,9	2,6	74,0
Молдова	13,7	1,3	13,7	0,9	61,0
Болгарія	9,0	1,0	23,0	9,7	54,0
Туреччина	4,6	2,5	8,6	7,2	62,0
Україна	10,0	1,0	28,0	2,6	58,0
Грузія	16,0	0,7	17,5	3,0	62,0
США	5,3	0,9	16,8	2,2	71,6
Німеччина	7,8	1,4	14,6	4,4	66,0
Франція	9,0	1,2	16,6	2,6	70,5
Британія	13,4	1,4	6,8	2,7	73,0
Італія	10,6	2,4	20,0	4,7	60,0

10. Незалежність від імпорту* нафти, газу, електроенергії у 2013 році [21].

Держава	Незалежність від імпорту		
	нафта, %	газ, %	електроенергія, %
РФ	190,4	139,7	101,6
Білорусь	7,7	1,1	80,2
Польща	2,7	28,1	101,8
Словаччина	0,2	2,9	98,6
Угорщина	10,6	21,3	81,3
Румунія	43,7	80,3	99,6
Молдова	100,0	0,0	87,3
Болгарія	0,4	12,6	121,3
Туреччина	10,8	1,4	98,8
Україна	58,9	35,8	106,1
Грузія	544,4	0,3	99,1
США	43,6	93,6	98,9
Німеччина	2,7	13,7	103,4
Франція	1,4	1,2	108,6
Британія	63,0	52,8	96,8
Італія	7,3	11,5	87,4

* Незалежність від імпорту – доля внутрішнього виробництва у внутрішньому споживанні.

11. Доля тіньової економіки* у 2013 році [21].

Держава	Доля тіньової економіки, %	Держава	Доля тіньової економіки, %
РФ	20,5	Туреччина	5,8
Білорусь	13,2	Україна	73,2
Польща	77,1	Грузія	1,9
Словаччина	18,7	США	4,0
Угорщина	35,3	Німеччина	4,0
Румунія	18,7	Франція	4,0
Молдова	16,1	Британія	4,0
Болгарія	18,1	Італія	12,0

* Доля тіньової економіки оцінюється за показником неформальних платежів офіційним особам – відсоткового відношення кількості підприємців, які зазначили про факт неформального платежу, до загальної кількості опитуваних підприємців.

12. Індеси інноваційного розвитку економіки* у 2013 році: індекс інновацій [22], витрати на наукові дослідження [23], індекс технологічного експорту [24].

Показник Держава	Індекс інновацій, %	Витрати на наукові дослідження, % від ВВП	Індекс технологічного експорту, %
РФ	39,1	1,12	8
Білорусь	34,6	0,76	3
Польща	40,6	0,9	7
Словаччина	41,9	0,82	9
Угорщина	44,6	1,3	18
Румунія	38,1	0,49	6
Молдова	40,7	0,4	5
Болгарія	40,7	0,64	8
Туреччина	38,2	0,86	2
Україна	36,3	0,74	6
Грузія	33,9	0,0	2
США	60,1	2,79	18
Німеччина	56,0	2,92	16
Франція	52,2	2,26	25
Британія	62,4	1,72	22
Італія	45,7	1,27	7

* *Індекс інновацій* – узагальнений показник інноваційного розвитку економіки. Розраховується кількома західними установами і залежить від множини складових, які визначають ефективне управління і регулювання розвитком інновацій, людський капітал, дослідження, інфраструктура, інвестиційна політика тощо.

** *Індекс технологічного експорту* – відношення обсягу високотехнологічного експорту до обсягу експорту оброблювальної промисловості

13. Світові індекси*: розвитку продовольчої безпеки у 2013 році [25], індекс розвитку інфраструктури у 2013 році [26], розвитку людського потенціалу ООН у 2013 році [27], індекс процвітання LEGATUM у 2013 році [28], індекс глобального миролюбства у 2014 році [29].

Держава	Індекс розвитку продовольчої безпеки	Індекс розвитку інфраструкт ури	Індекс розвитку людського потенціалу ООН	Індекс процвітання LEGATUM	Індекс глобального миролюбства
РФ	113,5	2,59	0,778	68	3,039
Білорусь	124,1	2,55	0,786	53	2,078
Польща	108,1	3,08	0,834	31	1,532
Словаччина	83,5	3,22	0,83	35	1,467
Угорщина	77,6	3,18	0,818	39	1,482
Румунія	86,8	2,77	0,785	60	1,677
Молдова	75,8	2,55	0,663	89	1,971
Болгарія	105,5	2,94	0,777	48	1,637
Туреччина	126,7	3,53	0,759	86	2,402
Україна	118,5	2,65	0,734	63	2,546
Грузія	72,0	2,42	0,744	80	2,225
США	105,9	4,18	0,914	10	2,137
Німеччина	106,0	4,32	0,911	14	1,423
Франція	100,1	3,98	0,884	21	1,808
Британія	98,2	4,16	0,89	13	1,798
Італія	87,5	3,78	0,872	37	1,675

Індекс розвитку продовольчої безпеки є співвідношенням обсягу виробництва продовольчих культур у поточному році до усередненого обсягу у 2004-2006 роках.

Індекс розвитку інфраструктури визначається на основі опитувань компаній і фізичних осіб в шкалі від 1 до 5.

Індекс розвитку людського потенціалу ООН є узагальненим показником, який розраховується на основі часткових показників стосовно рівня життя, грамотності населення, освіченості, тривалості життя тощо.

Індекс процвітання LEGATUM віддзеркалює різні аспекти життя суспільства і параметри суспільного добробуту і розраховується однойменним британським інститутом, виходячи з оцінок економіки, підприємництва, управління, освіти, охорони здоров'я, безпеки, особистих свобод і соціального капіталу.

Індекс глобального миролюбства є узагальненим показником, який визначає рівень насильства у внутрішній та зовнішній політиці держави і залежить від рівня злочинності, характеру міжнародних відносин, витрат на оборону тощо.

Висновок. Наведені вище чисельні дані можуть бути корисними для моделювання і аналізу воєнно-економічного потенціалу провідних світових держав, а також держав регіону довкола України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>
2. <http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.TOTL.P1>
3. <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.1564.TO.ZS>
4. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
5. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.ATLS.CD>
6. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.PP.CD>
7. Витрати на оборону, роззброєння та міжнародна безпека. Щорічник СІПІ, Стокгольмський міжнародний інститут дослідження миру, 2012.
8. <http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>
9. <http://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.TOTL.ZS>
10. <http://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD>
11. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2186.html>
12. <http://data.worldbank.org/indicator/BN.CAB.XOKA.CD>
13. <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG>
14. <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
15. <http://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS>
16. <http://data.worldbank.org/indicator/NV.IND.TOTL.ZS>
17. <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.GD.ZS>
18. <http://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.ZS>
19. <http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>
20. <http://data.worldbank.org>
21. <http://data.worldbank.org/indicator/IC.FRM.CORR.ZS>
22. <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=ata-analysis>
23. <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>
24. <http://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS>
25. <http://data.worldbank.org/indicator/AG.PRD.FOOD.XD>
26. <http://data.worldbank.org/indicator/LP.LPI.INFR.XQ>
27. hdr.undp.org/en
28. <http://www.prosperity.com>
29. gtmarket.ru/ratings/global-peace-index/global-peace-index-info

Стаття надійшла до редакції 18.03.2015

Свешников С. В., к.т.н., с.н.с.;

Павликовский А. К. к.в.н., доцент;

Ковальчук П. А.

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

Показатели воєнно-економічного потенціалу держав в регіоні навколо України і деяких провідних держав в світі

Резюме. Представлены полученные на основе открытых информационных источников значения отдельных показателей воєнно-економічного потенціалу держав в регіоні навколо України (РФ, Беларусь, Польша, Словакия, Венгрия, Румыния, Молдова, Болгария, Турция, Украина, Грузия) и некоторых ведущих держав в мире (США, Германия, Франция, Британия, Италия).

S. Sveshnikov, Phd;

A. Pavlikovsky, Phd;

P. Kovalchuk

Center for Military and Strategic Studies National Defence University of Ukraine named Ivan Chernykhovskij

Parameters of military-economic potential of the states in ukraine's region and some leading states in the world

Resume. The article contains the primary analysis of parameters of military-economic states potentials in Ukraine's region (Russia, Belarus, Poland, Slovakia, Hungary, Romania, Moldova, Bulgaria, Turkey, Ukraine, Georgia) and of some leading states in the world (USA, Germany, France, Britain, Italy). Parameters have been determined on the analysis basis of the open information sources.